

BESLUT

Datum
2007-06-21

Ärendenummer
511-7314-05
Vic-natur/RegDOS-id:
2002371

**UTÖKNING OCH ÄNDRING AV BESLUT OM NATURRESERVATET
MARSHOLM, AGUNNARYDS FÖRSAMLING I LJUNGBY KOMMUN**

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som har markerats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Beslutet innebär att det befintliga naturreservatet Marsholm utökas.

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen att nedan angivna föreskrifter skall gälla, se nedan under RESERVATSFÖRESKRIFTER.

Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan (bilaga 2) för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser Skogsstyrelsen Distrikt Kronoberg Östra till förvaltare av reservatet.

Syftet med reservatet är att

- tillåta naturlig succession i ett stormdrabbat område
- bevara den biologiska mångfalden på land och i vatten
- bevara blandskogsområden i ett orört och ostört skick
- bevara lövskogs- och ädellövskogsområden
- förutsättningarna vidmakthålls och förbättras för de hotade arter, bl.a. skalbaggen svartoxe, som gynnas av ökande mängd grov, multnande ved
- bevara strandskogsområden orörda till förmån för bl.a. hårklomossan
- bevara uppväxtplatser för fiskarten mal
- bevara och upprätthålla goda förutsättningar för ett rikt fågelliv
- kulturhistoriska spår i landskapet synliggörs
- området med sin variation av naturtyper skall vara en tillgång för det rörliga friluftslivet och för utbildningsväsendet

Detta skall uppnås genom att

- skogens utveckling huvudsakligen skall formas av naturliga processer, eller av skötselinsatser som efterliknar naturliga processer
- skogen blir äldre och inslaget av grova, multnande högstubbar och lågor i flera nedbrytningsstadier ökar
- ädellöv gynnas i ädellövskogen
- granplanteringar omförs till blandskog
- den lokala hamlingstraditionen upprätthålls
- stigar och vägar hålls framkomliga.

Länsstyrelsen beslutar samtidigt att detta beslut när det vinner laga kraft ersätter tidigare beslut från den 19 september 1983 med diarienummer 11.1211-747-82.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden i naturreservatet

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. utföra åtgärd (schakta, dämna, dika, dikesrensa, utfylla tippa, anordna upplag el. likn.) som förändrar områdets landformer eller avrinningsförhållanden
Anm. Normalt underhåll av befintliga vägar samt rensning av vägdiken får ske.
2. ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse
3. anlägga väg eller parkeringsplats
4. uppföra mast, antenn eller dra fram luft- eller markledning
5. ta bort, avverka, gallra, röja, markbereda, plantera träd, buskar eller andra växter eller skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet

Anm. Røjning av sly i vägkant inom 4 m från vägens mitt får ske.

6. använda bekämpningsmedel, gödsel, kalk eller kemiska preparat
7. ändra florans eller faunans sammansättning genom att föra in arter
8. stödutfodra vilt
9. anlägga åtel
10. anlägga fiskodling.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

11. uppföra ny byggnad eller anläggning på land eller i vatten.

Anm. Förvaltaren kan, om behov finns, lämna tillstånd till jaktorn på lämplig plats.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar iordningställs och åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatsgräns och information om reservatet
2. att följande skötselåtgärder utförs inom reservatet, som erfordras för reservatets vård och skötsel:
 - naturvårdsinriktad skötsel av skogen i form av planterings-, røjnings- eller gallringsåtgärder
 - att träd fälls eller ringbarkas för att lämnas och multna
 - fällda träd som ligger olämpligt får flyttas till annan lämplig plats inom reservatet.
 - avveckling av unga barrbestånd
 - hamling

- slyröjning och viss städning i anslutning till stigar och vägar
 - åtgärder för stigarnas framkomlighet
 - uppsättning av fågelplattform
3. användning av vägar i den utsträckning som behövs för att utföra skötselåtgärder enligt föreskrifterna B1, B2 och B4
 4. anläggning och underhåll av anordningar för allmänheten i form av parkeringsplats, strövstigar, rastplats
 5. åtgärder för vetenskaplig undersökning som i förväg godkänts av Länsstyrelsen
 6. tillfälliga virkesupplag i samband med skötselåtgärder efter samråd med fastighetsägaren.

Utfallande virke i samband med naturvårdsåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller förvaltaren om inget annat avtalats med fastighetsägaren.

C. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet och om ordningen i övrigt inom området (gäller för allmänheten)

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning
2. medföra lösgående husdjur
3. störa djurlivet genom närgånget uppträdande vid fågelbon eller motsvarande
4. ta bort, elda upp, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd
5. plocka ris, svampar, mossor och lavar annat än bär och matsvamp för husbehov

BESLUT

Datum
2007-06-21

Ärendenummer
511-7314-05

6. fånga insekter, spindlar, mollusker eller andra ryggradslösa djur
7. under tiden 1 april till 1 augusti vistas inom område med tillträdesförbud (bilaga 1) eller landstiga på några av de andra öarna öster om huvudön inom reservatet förutom huvudön Marsholm och Sandören (Storö)
Anm. Fiskekort ger ej rätt att vistas inom område med tillträdesförbud.
8. göra upp eld annat än på därför iordningsställda platser och elda med annan än därför anvisad ved
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning.

Från föreskrifterna C 3, 4, 5, 6, och 9 undantas åtgärder för vetenskaplig undersökning, som i förväg godkänts av Länsstyrelsen.

Föreskrifterna under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Föreskrifterna under C träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i länets författningssamling och i ortstidning. Föreskrifterna gäller även om de överklagas.

Utöver ovan angivna föreskrifter gäller annan lagstiftning bl.a. miljöbalken, jaktlagstiftning, terrängkörningslagen och kulturminneslagen.

Enligt 7 kap 28a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område.

ADMINISTRATIVA DATA

Namn: Marsholm

Län: Kronobergs län

Kommun: Ljungby

Församling: Agunnaryd

Läge: I sjön Möckeln, ca 8 km söder om
Agunnaryds kyrka

Gränser: Enligt karta, bilaga 3

Areal, hela reservatet: 528,0 ha varav
land: 140,5 ha vatten: 387,5 ha

Areal, utökning: 131,1 ha varav
land: 67,3 ha vatten: 63,8 ha

Fastigheter och markägarkategori:
Del av Marsholm 1:1, Vedåsa 11:1,
Stiftelse

Sakägare: Markägare, jakt- och fiskearrenda-
torer

Förvaltare: Skogsstyrelsen distrikt Kronoberg
Östra

Fastighetskartor: 4D7j (4379), 4E7a (4470),
4D6j (4369), 4E6a (4460)

Topografisk karta: 4D Markaryd NO, 4E Tingsryd NV

Naturgeografisk region: 12A, Sydöstra Smålands skog-
och sjörika slättområden

Riksintresse nr: Naturvård: NRO07011- Möckelnområdet
Friluftsliv: FG2- Möckelnområdet

Natura 2000 Den del av naturreservatet som beslutades 1983 är en del av ett större Natura2000-objekt

områdeskod: SE0320014 - Centrala Möckeln

areal: 875,2 ha

områdestyp: SCI&SPA

naturtypskod: **naturtyper och arealer:**

9010- Västlig taiga (36 ha)

*9020- Boreonemoral ädellövskog (1 ha)

9190- Näringsfattig ekskog (10 ha)

*91E0- Svämlövskog (27 ha)

3130- oligomesotrofa sjöar (323 ha)

artkod: **enligt fågeldirektivet**

A002 Storlom *Gavia arctica*

A072 Bivråk *Pernis apivorus*

A075 Havsörn *Haliaeetus albicilla*

A094 Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

A193 Fisktärna *Sterna hirundus*

A217 Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

A236 Spillkråka *Dryocopus martius*

A320 Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

A338 Törnskata *Lanius collurio*

enligt habitatdirektivet

1383 Hårklomossa *Dichelyma capilaceum*

1081 Bred gulbrämäd dykare

Dytiscus latissimus

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturreservatet Marsholm omfattar land- och vattenområde till Möckelns största ö i Ljungby kommun. Ön har broförbindelse.

Landytan utgörs i norr och söder huvudsakligen av ekdominerad ädellövskog och i den västra och södra delen förekommer barrskog varav en del har stormfällts. Blandskogar av den här typen av urskogsartad karaktär, med ett rikt löv- och ädellövskogsinslag och som ett resultat av detta, sällsynta arter i alla kategorier har blivit allt mer ovanlig p.g.a. av det alltmer effektiva skogsbruket.

Möckeln är en oreglerad sjö vilket gör att naturliga vattenståndsfluktuationer förekommer. På 1850-talet sänktes Möckeln 1,78 meter och den gamla strandlin-

jen framträder tydligt på Marsholm. Sjön är artrik bl.a. förekommer de ovanliga fiskarterna mal och faren samt ytterligare 12 fiskarter. Det östra vattenområdet utgörs av grunda vikar och videbevuxna stränder, medan vattenområdet på den västra sidan är djupare och uppgår till ca 8 meter på djupaste stället. Sjöytan inom naturreservatet uppgår till 387,5 ha.

Området hyser stora naturvärden i form av en störningskänslig fågelfauna, sällsynta skalbaggar, mossor, lavar och storsvampar. Naturvärdena beskrivs mer utförligt i skötselplanen, bilaga 2.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Naturreservatet Marsholm bildades 1983. Det faktum att mindre hackspett inte längre häckar på den södra delen av ön (på grund av för litet födosöksområde) samt fördjupade inventeringar av framförallt skalbaggsfaunan har resulterat i en insikt om att det befintliga naturreservatet behöver utökas. Förutsättningar för naturvärdena skulle förbättras om skogen i söder kunde få förbindelse med skogen i norr. I åtgärdsprogrammet för hårklomossan (nationella program för hotade arter fastställs av Naturvårdsverket), som fastställdes i oktober 2004, uppmärksammas behovet av skydd för strandskogen för att skydda naturvärdena i området.

I samband med avverkningsanmälan 2004 som utmynnade i ett interimistiskt förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd avverka och upparbeta skog i vissa områden på Marsholm initierades arbetet med en utökning av det befintliga naturreservatet. Det interimistiska förbudet överklagades till regeringen som vid avgörandet kortade förbudstiden från tre till två år. Länsstyrelsen har efter samråd med markägaren Heurlinska stiftelsen den 1 december 2005 beslutat att rätta ut vissa gränslinjer och utanför dessa upphävdes det interimistiska förbudet den 12 december 2005. Det interimistiska förbudet förlängdes den 20 december 2006 med ytterligare ett år i samförstånd med markägaren.

BESLUT

Datum
2007-06-21

Ärendenummer
511-7314-05

Heurlinska stiftelsen har lämnats möjlighet att inkomma med synpunkter på en förhandsremiss daterad den 28 juni 2006. Med anledning av denna förhandsremiss har ytterligare samråd skett vid flera tillfällen: den 1 september 2006, den 26 september 2006 samt den 4 oktober 2006. Den 4 oktober genomfördes även ett möte med särskild inriktning på öns utvecklingsmöjligheter för turismen, för att utröna hur naturreservatet skulle kunna samspela med de turistiska utvecklingsmöjligheterna. Företrädare för markägaren, Ljungby kommun, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen deltog vid detta samråd. Länsstyrelsen mottog i oktober och november 2006 två skrivelser med synpunkter från markägaren efter förhandsremissen, vilket bland annat resulterade i att reservatsgränserna justerats i några sträckningar efter markägarens önskemål. Av skrivelserna framgick tydligt bl.a. att markägaren inte ville att naturreservatet skulle utökas alls.

Förslag till beslut och skötselplan har skickats ut på remiss i december 2006. Markägare och övriga sakägare har förelagts att komma in med synpunkter på förslaget. Berörda myndigheter och olika föreningar har också beretts möjlighet att yttra sig över förslaget. Även några privatpersoner har lämnat synpunkter på förslaget till beslut och skötselplan. 22 remissvar har kommit in.

Kronobergs ornitologiska förening, KOF, bifaller förslaget och betonar vikten av det utökade tillträdesförbudet. **Naturskyddsföreningen i Sunnerbo** stöder utvidgningen, dels med anledning av den rika artförekomsten i området dels p.g.a. markägarens planer på exploatering i området. **Fiskeriverket** konstaterar att reservatsområdet omfattar ett viktigt habitat för malen, som är rödlistad och akut hotad. Fiskeriverket ser därför positivt på förslaget.

Skogsstyrelsen tillstyrker utvidgningen av reservatet och har lämnat många konstruktiva synpunkter på förbättring av både beslutet och skötselplanen. Skogsstyrelsen framför bl.a. att utöver skapandet av död ved bör större hänsyn tas till blommande träd och buskar och till att bevara resterna av det igenväxande odlingslandskapet. Man påpekar också att det kommer att krävas skötselåtgärder för att hålla

BESLUT

Datum
2007-06-21

Ärendenummer
511-7314-05

tillbaka granen och att gynna löv, särskilt ädellöv. I flera stormfällda områden i Ljungbytrakten finns tecken som tyder på att det främst är granen som klarar att etablera sig i den skuggiga miljön under vindfällena. Som förvaltare framför skogstyrelsen det viktiga i att kunna göra skötselinsatser för att skapa "grova och ihåliga träd, liksom en mosaik av solexponerade och skuggade levande och döda träd". Vidare framförs behovet av inventering av havsörn och lämpliga boplatser för att avgöra behov och utformning av fågelskyddet i Möckeln.

Naturvårdsverket framför att 3:e stycket under "Bränder, storm och insektsskador" i skötselplanens plandel bör utgå men avstår i övrigt från att yttra sig. **Smålands museum** har inget att invända mot förslaget till skötselplan.

Sveriges geologiska undersökning, SGU, avstår från att yttra sig i ärendet. **Ekonomistyrningsverket, ESV**, har beaktat inkommen konsekvensutredning utan att lämna några synpunkter. **Vägverket** konstaterar att förslaget inte berör några allmänna vägar och man har därför inga synpunkter i ärendet.

Länsekologen Ingvar Nilsson, Södra Sveriges kommuner och landsting (SSKL) har på uppdrag av Älmhults och Ljungby kommuner granskat förslaget till beslut och skötselplan och i sina yttranden till dem huvudsakligen tillstyrkt förslaget till beslut, med några mindre förslag till korrigeringar. Till båda kommunerna påpekar han det angelägna i bevara den rika biologiska mångfald som finns på ön genom att knyta samman värdefulla områden med idag oskyddade värdefulla områden. Ett större sammanhängande område ger bättre förutsättningar att bevara fler av de hotade arterna inom många olika organismgrupper, förutom de inom reservatsområdet särskilt viktiga arterna svartoxen, malen och hårklomossan. **Kommunstyrelsen i Älmhults kommun** beslutade därefter att som sitt remissvar framföra att kommunstyrelsen principiellt anser att frivilliga överenskommelser med markägare bör göras för att bevara skyddsvärda områden. **Kommunstyrelsen i Ljungby kommun** avstyrkte Länsstyrelsens förslag till utökning av naturreservatet.

BESLUT

Datum
2007-06-21

Ärendenummer
511-7314-05

Willy Uvebrant framför, enligt egen utsago som bygdens företrädare, bland annat att områdets värden skyddas bäst av de markägare som i generationer skött skogen och att de inskränkningar som föreslås är alltför långtgående. Naturvårdsavtal förordas istället för naturreservat. Uvebrant anser att Länsstyrelsen skall undanta ett område från brofästet och västerut, förbi badplatsen från reservatsbildningen. Liknande synpunkter framförs av **Agunnaryds hembygdsförening, Agunnaryds sockenråd, Agunnaryds älgskötselområde och Möckelns m fl sjöars fiskevårdsområde (FVO)**. De båda sistnämnda framför dessutom att utökningen av naturreservatet inte främjar landsbygdsutvecklingen. FVO:t anser vidare att den gällande tiden för tillträdesförbudet är tillräcklig. Utökningen av tillträdesförbudet innebär en inskränkning av fisket inom fiskevårdsområdet, speciellt angelfisket.

Många av remissinstanserna ovan framför att det rörliga friluftslivet kommer att missgynnas av att naturreservatet utökas genom att fiske, båtutflykter, svampplockning m.m. inskränks. **Naturskyddsföreningen i Sunnerbo** framför däremot att den stig som planerats samt det faktum att båtplatsen och badplatsen undantagits från reservatsområdet är en fin satsning till fromma för friluftslivet.

LRF-avdelningen i Agunnaryd menar att med Länsstyrelsens förslag kommer det unika landskap som fanns kring stränderna att förstöras och bli oframkomligt för människor. I en tidigare skrivelse har LRF-avdelningen framfört att staten bör ta sitt ansvar och precis som alla andra skogsägare se till att den stormfällda skogen arbetas upp för att begränsa granbarkborrarnas spridning.

Heurlinska stiftelsen, som äger fastigheten, redogör för undersökningar som Ljungby kommun låtit göra som visar att intresset för rörligt friluftsliv är stort och ökande både bland svenska och utländska turister. Inom området naturturism finns stora utvecklingsmöjligheter. Stiftelsen framför att man har för avsikt att kompensera en del av det inkomstbortfall som reservatsförslaget innebär genom "organiserat friluftsliv i lämplig form", baserad på den gamla

bondekulturen i kombination men naturen och sjön vilket borde kunna sysselsätta flera personer.

Stiftelsen framför att både det interimistiska förbudsområdet från 2004 samt det befintliga reservatet från 1983 bör upphävas, eftersom Stiftelsens normala skötsel med särskilda anvisningar från naturvårdsmyndigheten rimligen borde tillgodose alla rimliga målsättningar. I övrigt framförs synpunkter om begränsning av friluftslivet samt att ett normalt skogsbruk bör räcka för att bevara öns naturvärden. Om inte befintliga skydd kan upphävas framförs följande yrkande:

1. Stiftelsen vill disponera marken på båda sidor om brofästet.
2. Marken öster om brofästet, till ca 200 m från vägen bör undantas från reservat.
3. Området väster om brofästet (mellan åkrarna och västra ringvägen resp. sjön) ner till badplatsen vill stiftelsen kunna utveckla för satsning på friluftslivet, ett centrum för camping, kanot och båtsport samt annat friluftsliv. Stiftelsen önskar anlägga bryggor för kanoter och småbåtar och en anläggningsplats för större båtar i anslutning till det som tidigare varit gårdens "hamn". I skogsområdet planeras en vandringsstig med informationstavlor och iordningsställda platser för raster och mete. Badplatsen avser stiftelsen rusta upp till den standard den hade före stormen 2005 och därefter fortlöpande förbättra.
4. Den smala granplanteringen öster om södra delen av Ringvägen (omr. 23e i skötselplanen) bör utgå och gränsen för reservatet bör gå i vägen.
5. Bakom huvudbyggnaden skall det finnas en bred frizon där stiftelsen kan utforma en parkmiljö närmast gården.
6. Sjöytan väster om Marsholm skall undantas från reservatsområdet eftersom inga hot finns mot reservatets syften.
7. Sjöytan öster om Marsholm. Området är det bästa fiskeområdet och särskilt lämpat för kanoter eftersom det är stenigt och grunt. Tillträdesförbudet är ett hinder för det centrum för friluftsliv som stiftelsen vill skapa på Marsholm. Om det behövs för att skydda häckande fåglar bör tillträdesförbud utfärdas på den aktuella

platsen. Stiftelsen framför också att den typen av tillträdesförbud som Länsstyrelsen föreslagit innebär att äggsamlare och andra kan arbeta ostört utan att störas av laglydiga besökare. En liknande åsikt har även förts fram av **fiskearrendatorn Gunnar Karlsson**.

8. Länsstyrelsen bör kompensera Stiftelsen för alla barkborreskadorna på fastigheten och även bekosta bekämpningen på stiftelsens mark.

Det faktum att den stormfällda skogen lämnats kvar anser Stiftelsen är egenmäktigt och ansvarslöst av Länsstyrelsen. Den utgör hinder för markägaren, jägarna, viltet och allmänheten och uppfattas som fult och allmänt vedervärdigt, det kan inte uteslutas att det kvarliggande virket orsakar förorening av sjön, och den kvarlämnade skogen kommer att utgöra yngelplatser för skadeinsekter under många år framöver. Avslutningsvis framför stiftelsen synpunkter på konsekvensutredningen, där man hävdar att allmänhetens möjligheter till rekreation knappast förstärks genom att den stormfällda skogen lämnas kvar och genom tillträdesförbudet. Den restriktion som det innebär att skogsbruket förbjuds (intäkter uteblir för försäljning av skog och förädling) kompenseras inte av arbetsuppgifter med reservatets skötsel. Stiftelsens vilja och möjligheter att dra igång aktiviteter som kan resultera i sysselsättning och inkomster i bygden begränsas av att Stiftelsens mark är helt omringad och insydd av reservat.

Fiskearrendatorn Gunnar Karlsson, med fem medfiskare frågar om det inte kan vara den dåliga vattenkvaliteten som är anledningen till att malen är hotad? Vidare framför de att tillträdesförbudet inte bör gälla för dem som har jakt- och fiskerätter inom området. **Dan Larsson**, som **arrenderar jakten** på ön, framför att det utökade förbudet innebär att minkjakt och rävjakt omöjliggörs, samt att han missar inledningen av gåsjakten. Han får inte längre fiska från isen under februari och mars, inte gå ner och bada och inte ro ut med sin båt från sommarstugan. Dan Larsson anser att tillträdesförbudet till vattenområdet bör slopas helt.

Därutöver har skrivelser kommit in "**från en som har anor från Nydalatorpet**" och från **Elsa Claesson f**

Jönsson som båda framför att det märkligt att staten genom reservatsbeslut kan tvinga till sig rätten att besluta över områden över markägarnas huvuden.

Hembygdsföreningen i Agunnaryd har i en särskild skrivelse till Landshövdingen, inkommen den 9 mars 2007, begärt att det interimistiska förbudsområdet (som berör det område där naturreservatet avses utökas) skall upphävas. Skrivelsen har besvarats i särskild ordning.

Malens behov av ytterligare skydd har övervägts efter att remissvaren har kommit in.

MOTIVERING

Många växter och djur som tidigare förekommit naturligt i det svenska skogslandskapet är idag hotade till sin existens. Många av dem är beroende av mycket gamla och grova träd eller död ved, vilket blir alltmer ovanligt i den brukade skogen. Att på vissa platser skydda områden som har goda förutsättningar för hotade arter är angeläget för att förbättra förutsättningarna för att dessa arter skall finnas kvar och utveckla kraftiga bestånd. Riksdagen har därför i miljömålet "Levande skogar" beslutat att mer skog skall skyddas bl.a. genom att naturreservat bildas.

Marsholm är av riksintresse för naturvården (objektnummer NRO 070111), enligt Naturvårdsverkets beslut 1988-09-19 och 2000-02-07. Marsholm är även av riksintresse för friluftslivet (FG 2). Områden av riksintresse för naturvård eller friluftsliv skall enligt hushållningsbestämmelserna i 3 kap 6 § MB skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Marsholm har i länets naturvårdsprogram (objekt 147e och f) erhållit klass 1 i en tregradig skala, där klass 1 är det högsta värdet. Den del av Marsholm som beslutades som naturreservat 1983 ingår i "Natura 2000" som är ett ekologiskt nätverk av naturområden i Europeiska Unionen. Den utökade delen kommer att föreslås till nätverket i samband med nästa revisionstillfälle. Området blev Natura 2000-område 1997-01-30 och särskilt utpekad för fågellivet 1996-03-28. Övärlden har goda förutsättningar att vara en

BESLUT

Datum
2007-06-21

Ärendenummer
511-7314-05

värdefull rovfågelmiljö. De grunda vattnen mellan och kring öarna är en tillgång för rastande skrak, sångsvan och havsörn under flyttningen. Stora bestånd av störningskänsliga arter finns, t.ex. storlom, fiskgjuse och häger. Möckeln har, tack vare de stora naturliga vattenfluktuationerna, de stora kärrområdena, den rika fisktillgången och inom vissa områden, en låg störningsfrekvens, ett skyddsvärde som ställer den i särklass bland oligotrofa sjöar.

Möckelnområdet, där Marsholm ingår, har av Naturvårdsverket utpekats som en trakt med särskilt värdefulla lövskogar.

I översiktsplanen för Ljungby kommun (antagen den 1 juni 2006) redogörs för att området ingår i områden av riksintresse för både friluftslivet och naturvården. Hela Möckelnområdet redovisas som ett övrigt värdefullt område med värdefulla vattendrag, sjöar och strandområden. För att värdena skall kunna bestå krävs bland annat att skogarna får behålla sina naturskogskvaliteter, samt att förutsättningar för malens förökning vidmakthålls. Möckelnområdet omnämns också som ett ekologiskt särskilt känsligt område.

Fyra nyckelbiotoper och två naturvärdesområden är registrerade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering för den utökade delen av naturreservatet. Nyckelbiotoper är den högsta av de båda klasserna.

Kunskapen om naturvärdena på Marsholm har ökat väsentligt under de 20 år som gått sedan reservatet bildades. Marsholm är ett av de områden i länet som har flest kända rödlistade arter (förteckning över arter vars långsiktiga överlevnad inte är säkrad, som fastställdes genom beslut av Naturvårdsverket den 11 maj 2005). Totalt 44 rödlistade arter har noterats i området: 1 kärlväxt, 9 storsvampar, 6 lavar, 2 mossor, 5 fåglar, 20 skalbaggar, samt fiskarten mal.

Helge ås vattensystem utgör ett av Sveriges tre områden med mal. Vattenområdena inom reservatet utgör en del av ett större primärt uppväxtområde, enligt åtgärdsprogrammet för bevarande av mal. Fiskarten mal anses i ett europeiskt perspektiv vara sällsynt och sårbar och i svenskt perspektiv akut hotad (CR,

Critically Endangered). I Sverige lever malen på gränsen av sitt klimatiska utbredningsområde. Internationellt är malen upptagen i bilaga 3I i Bernkonventionen, vilket innebär att om arten exploateras skall detta regleras på ett sätt som garanterar att populationen inte utsätts för någon fara. Under senare år har malpopulationen i Möckelnområdet ökat. Det finns fyra huvudsakliga anledningar:

1. Malen har gynnats av de varma somrarna de senaste åren.
2. Området kalkas sedan början av 1980-talet
3. Möckelns fvo införde förbud att fiska mal i början av 1990-talet. Senare har det även förbjudits enligt fiskelagstiftningen, 5 § Förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.
4. I anslutning till reproduktionsplatserna har den mänskliga påverkan på botten och stränder varit liten under en längre tid.

Tidigare var malen sällsynt och påträffades huvudsakligen i Agunnarydsån och i nordvästra delarna av Möckeln. Under 1980-talet fanns malen i stort sett inom det kärnområdet som framgår i figuren nedan (ur "Åtgärdsprogram för bevarande av mal (*Silurus glanis*)", som fastställdes av Fiskeriverket och Naturvårdsverket i juni 1998). Uppgiften byggde på intervjuundersökningar och fiske med långrev. Senare undersökningar som Länsstyrelsen gjort under början av 2000-talet visar att malen är betydligt vanligare och är mera vanlig inom ett betydligt större område. Den stora skillnaden jämfört med tidigare undersökningarna på 1990-talet beror på att en metod som effektivt fångar mal utvecklats och att aktivt fiske gjorts, samt att somrarna varit varmare under senare år. Malen är nu vanlig från Delarymagasinet i söder till Ryssbysjön i norr.

Reproduktion har endast konstaterats i rinnande vatten, där malen sedan lever tills den blir ca 30 cm lång. Malen är nu mycket vanlig i Helge å nedströms Möckeln. Länsstyrelsen bedömer att även Helge å nedströms Möckeln bör klassas som primärt reproduktionsområde eftersom antalet malar här är betydligt större än i de tidigare klassade primära reproduktionsområdena.

BESLUT

Datum
2007-06-21

Ärendenummer
511-7314-05

I norra Möckelns tillflöden förökade sig och överlevde malen trots sämre förhållandena. Detta kärnområde bedöms därför vara det viktigaste för malens överlevnad och det viktigaste om situationen skulle försämrats och malpopulationen skulle minska igen. Av den anledningen kan man överväga att förbjuda sådana fiskemetoder som oftast innebär dödlig utgång för malen, t.ex. nätfiske och fiske med krokredskap. Länsstyrelsen bedömer dock att begränsning av fisket bör begränsas till reproduktionsområden, d.v.s. de rinnande vattnen.

Den starkt hotade (EN, Endangered, enligt den svenska rödlistan) skalbaggsarten svartoxe (*Ceruchus chrysomelinus*) finns på södra delen av ön. Svartoxen förekommer i äldre fuktiga naturskogar med riklig förekomst av äldre, rödmurkna lågor och är känd från två platser i Kronobergs län, varav Marsholm är den ena. Ett nationellt åtgärdsprogram för svartoxe för åren 2007-2011 håller på att upprättas. Länsstyrelsen i Kronobergs län har huvudansvaret för att detta program upprättas. En av de föreslagna åtgärderna i detta program är att utvidga små reservat där arten finns för att öka chanserna för långsiktig överlevnad. För att arten långsiktigt skall anses ha en gynnsam bevarandestatus bör den skyddade arealen omfatta minst 100 ha landyta, vilket uppnås i naturreservatet Marsholm efter utökning. Den stormfällda skog som ligger kvar efter stormen 2005 kommer så småningom att bli utmärkt livsmiljö för svartoxen samt ge goda betingelser för många av de andra hotade arterna på ön.

Den sårbara (VU, vulnerable, enligt den svenska rödlistan) arten hårklomossa (*Dichelyma capillaceum*) är upptagen i Bernkonventionens bilaga 1 som en strängt skyddad art samt i bilaga 2 i EU:s habitatdirektiv (92/43/EEG), vilket innebär att ett tillräckligt stort antal områden med förekomster av arten skall ingå i nätverket Natura 2000. Hårklomossan omfattas i Sverige under perioden 2004-2007 av ett särskilt åtgärdsprogram. Arten finns spridd i strandskogen runt hela Marsholm. Sverige hyser > 90 % av den europeiska populationen varför vårt land har huvudansvaret för artens överlevnad.

BESLUT

Datum
2007-06-21

Ärendenummer
511-7314-05

Utöver de rödlistade arterna finns en mängd signalarter identifierade. Huvuddelen av dessa arter lever i grov, multnande ved och på eller i gamla löv- och barrträd. Av den anledningen har eldning begränsats till därför iordningställda eldplatser och med därför anvisad ved.

För att flera av de i området förekommande rödlistade arterna skall kunna överleva även på lång sikt bedömer Länsstyrelsen att en betydande utökning av naturreservatet Marsholm behöver komma till stånd samt en förbindelse mellan områden med höga naturvärden på norra och södra Marsholm. I samband med att öns turistiska möjligheter utvecklas är det angeläget att naturvärdena kan garanteras tillräckligt skydd.

Eftersom fiskgjuse häckar inom området beslutade Länsstyrelsen 1983 om landstignings- och tillträdesförbud under perioden 1/4 - 1/8. Uppgifter har kommit från flera källor att havsörn numera regelbundet observeras i Möckelnområdet under häckningstid. Med anledning av detta föreslog Länsstyrelsen i det remitterade förslaget till beslut att landstigningsförbudet borde utökas till perioden 1/2 - 15/8. För att styra havsörnarna att häcka inom fågelskyddsområdet föreslår Länsstyrelsen att boplattformar byggs inom området med tillträdesförbud. Därför finns en öppning för den möjligheten i föreskriften A3. Länsstyrelsen bedömer, efter noggrant övervägande, att det är alltför långtgående inskränkningar, både att utöka tiden för tillträdesförbudet samt att denna föreskrift skulle gälla för sakägare redan innan ett häckningsförsök har konstaterats.

Insamling av ryggradslösa djur, plockning av ris, svampar, mossor och lavar samt åverkan på levande eller multnande träd är inte tillåtet eftersom det skulle kunna hota de biologiska värden som är knutna till djur- och växtlivet i området.

Inom reservatet ingår också bl.a. en ca 15-årig granplantering. Området var föremål för samråd 1990-91 och resultatet blev att ca 100 lövträd sparades i samband med avverkningen. Området planterades därefter med granplantor. Hälften av de sparade lövträden ligger nu som lågor i beståndet och utgör livsmiljö

för en stor mängd rödlistade vedinsekter. Området ingår i reservatet dels för att bevara och vidareutveckla de befintliga naturvärdena, dels för att spridningskorridoren norrut inte skall bli alltför smal.

Den stormfällda granskogen har inneburit att granbarkborren har kunnat föröka sig i stor omfattning. Länsstyrelsen har under 2007 valt att begränsa granbarkborrepopulationen genom uppsättning av granbarkborrefällor (med feromoner) i anslutning till stormfällda s.k. brötar.

För att området skall vara tillgängligt för friluftslivet skall en stig iordningställas som förbinder den norra och den södra delen av ön samt badplatsen och båtplatsen. Detta innebär att besökare styrs bort från bl.a. områden med rikt fågelliv samt att även "otillgängliga" delar med stormfälld skog blir tillgängliga för friluftslivet. De tankar om utveckling av ett centrum för friluftsliv m.m. som markägaren planerar att genomföra kräver sedvanliga tillstånd enligt miljöbalken och PBL.

Avgränsningen av reservatet har justerats efter synpunkter från fastighetsägarna, så långt det varit förenligt med skyddet av naturvärden, och med hänsyn till friluftslivets önskemål. Utifrån övriga synpunkter som framförts på beslutet och skötselplanen har ändringar och tillägg gjorts, i den mån de bedömts vara praktiskt genomförbara, rimliga i proportion till kostnaderna och förenliga med reservatets syfte.

Bevarandet av naturvärdena i området går inte att förena med ekonomiskt skogsbruk. Naturvärdena på Marsholm skall på lång sikt huvudsakligen skyddas genom naturliga processer i naturskogen. Naturvårds- och skötselavtal skrivs på 5-50 år och är lämpligare att använda i områden där naturvärdena bevaras och skyddas genom aktiva skötselinsatser. Vidare står inte ersättningsnivån vid tecknande av naturvårdsavtal i rimlig proportion till den inskränkning i rätten att bruka sin mark som markägaren tvingas tåla. Ett långsiktigt skydd kan därmed endast garanteras genom att naturreservatet utökas.

Länsstyrelsen bedömer, vid en intresseprövning enligt 7 kap 25 § miljöbalken, att reservatsföreskrifternas utformning innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och det intrång detta innebär för enskilds rätt att använda mark och vatten. Reservatsbildningen är förenlig med miljöbalkens mål i 1 kap. 1§ och bestämmelserna om hushållning med mark och vatten i 3 och 4 kapitlen miljöbalken samt med översiktsplanen för Ljungby kommun.

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar att delgivning av detta beslut skall ske genom kungörelse. Detta görs med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428), och enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Kungörelsen skall inom 10 dagar införas i tidningarna Smålänningen och Smålandsposten. Delgivningen skall anses ha skett på tionde dagen efter dagen för detta beslut, förutsatt att kungörelsen inom den tiden införts i ovan nämnda tidningar.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas genom skrivelse till regeringen. Överklagandet skall dock skickas in till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ. Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 12 juli 2007, annars kan inte regeringen pröva överklagandet.

Överklagandet bör innehålla följande:

- Hänvisning till detta beslut, dnr 511-7314-05.
- Vad som skall ändras och varför.
- Namnteckning, namnförtydligande och adressuppgifter.
- Eventuella handlingar som stöder överklagandet.

UPPLYSNINGAR

Beslut i ärendet har fattats av t.f. Landshövdingen Claes Sjöblom.

I handläggningen av ärendet, i vilket naturvårds- handläggaren Louise Ellman Kareld har varit före- dragande, har också t.f. länsråd Lennart Johansson, fiskeridirektör Olof Lessmark, länsjurist Axel Starck, länsarkitekt Lars Hederström, lantbruks- direktör Stefan Carlsson, länsantikvarie Margit Forsström, miljövårdsdirektör Carl-Philip Jönsson och funktionsansvarig för naturvård Elisabet Ardö deltagit.

Claes Sjöblom

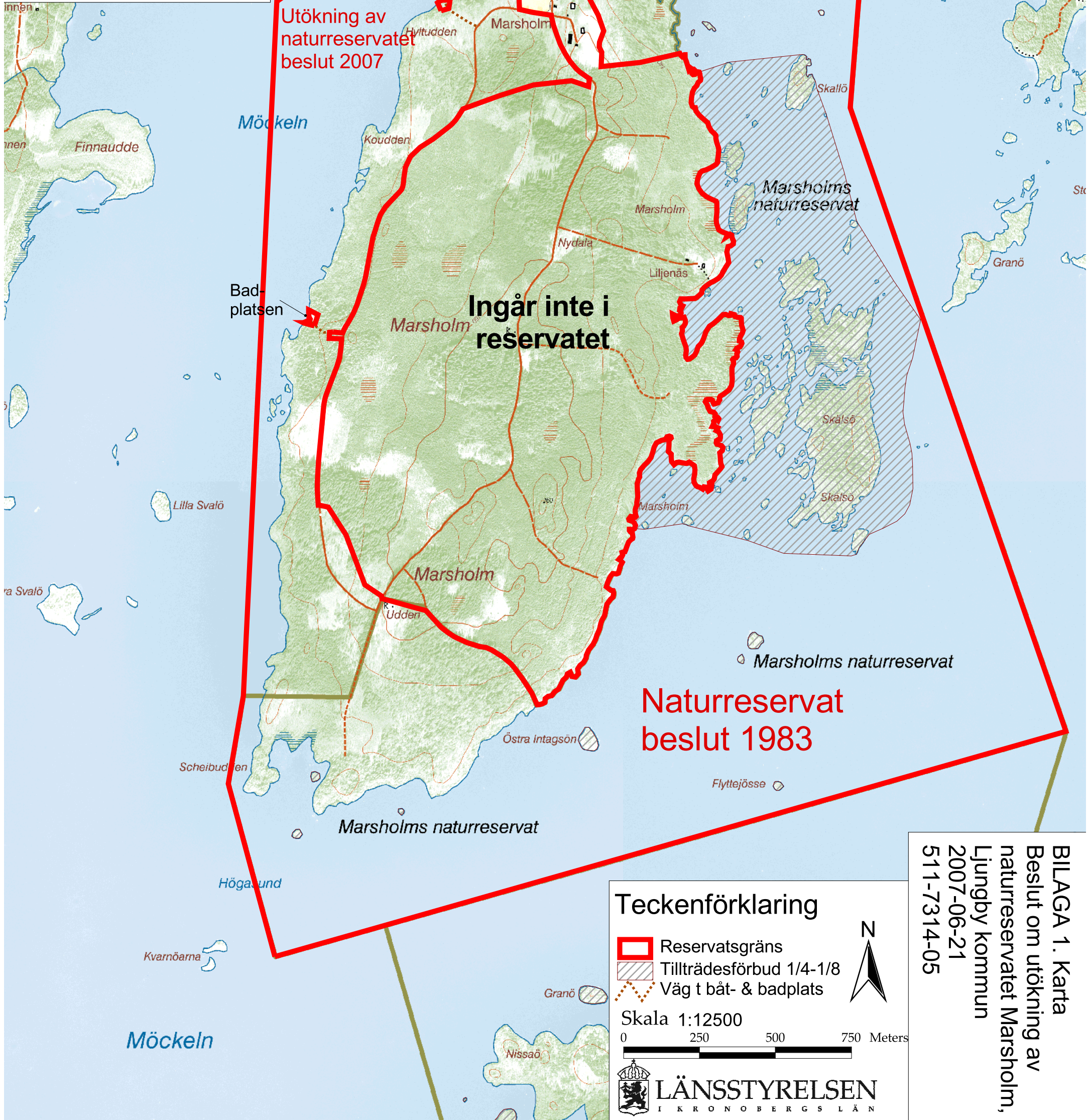
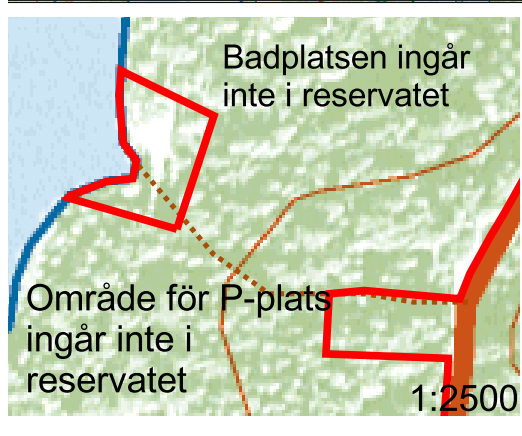
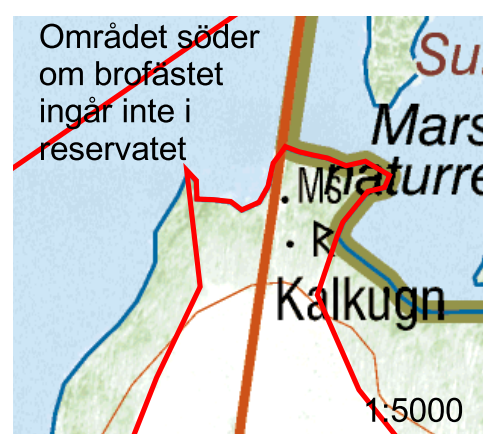
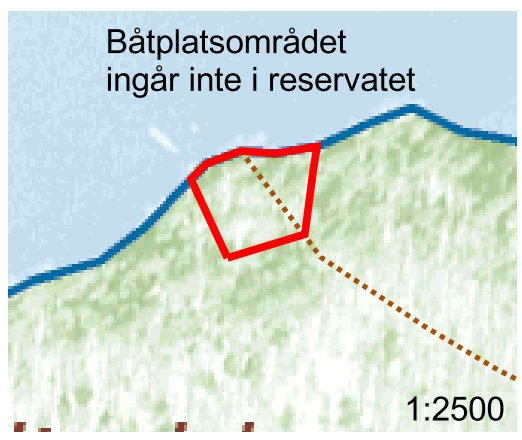
Louise Ellman Kareld

Delgivningssätt

Beslutet skall kungöras i länets författnings- samlingar samt i ortstidning.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan inklusive karta
3. a. Översiktskarta med gränsbeskrivning, KA 1
b. Detaljkarta, norra utökningen, KA 2
c. Detaljkarta, södra utökningen, KA 3
4. Översiktskarta över reservatets läge i kommunen/bygden.
5. Sakägarförteckning
6. Miljöbalkens regler om naturreservat,
7. Konsekvensutredning
8. Hur man överklagar, formulär 6
9. Sändlista



Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Tillträdesförbud 1/4-1/8
- Väg till båt- & badplats



Skala 1:12500

0 250 500 750 Meters



BILAGA 1. Karta
Beslut om utökning av
naturreservatet Marsholm,
Ljungby kommun
2007-06-21
511-7314-05